

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2128

Warszawa, 4 grudnia 2025 r.

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o ochronie przyrody.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Ewę Szymanowską.

(-) Agnieszka Buczyńska; (-) Elżbieta Burkiewicz; (-) Żaneta Cwalina-Śliwowska; (-) Sławomir Ćwik; (-) Adam Gomoła; (-) Piotr Górnikiewicz; (-) Michał Gramatyka; (-) Paulina Hennig-Kłoska; (-) Bożenna Hołownia; (-) Szymon Hołownia; (-) Rafał Kasprzyk; (-) Rafał Komarewicz; (-) Aleksandra Leo; (-) Adam Luboński; (-) Joanna Mucha; (-) Maja Ewa Nowak; (-) Barbara Okuła; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Łukasz Osmalak; (-) Ryszard Petru; (-) Norbert Pietrykowski; (-) Bartosz Romowicz; (-) Ewa Schädler; (-) Piotr Paweł Strach; (-) Mirosław Suchoń; (-) Ewa Szymanowska; (-) Paweł Śliz; (-) Wioleta Tomczak; (-) Kamil Wnuk; (-) Paweł Zalewski.

U S T A W A

z dnia .....

o zmianie ustawy o ochronie przyrody

Art. 1. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 r. poz. 1478 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 884) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 61 w ust. 3 po wyrazach „o których mowa w art. 4 i art. 5 rozporządzenia Rady 338/97” dodaje się wyrazy „, z zastrzeżeniem art. 61a”;

2) po art. 61 dodaje się art. 61a w brzmieniu:

„Art. 61a. 1. Określa się następujące okazy gatunków zwierząt, których wprowadzenie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zabronione:

1) gatunki określone w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97;

2) następujące gatunki określone w załączniku B do rozporządzenia Rady 338/97:

a) Słoń afrykański (*Loxodonta africana*),

b) Lew afrykański (*Panthera leo*),

c) Żyrafa (*Giraffa camelopardalis*),

d) Nosorożec biały południowy (*Ceratotherium simum simum*).

2. Na przywóz gatunków, o których mowa w ust. 1, nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do ogrodów zoologicznych oraz do instytucji naukowych, o których mowa w art. 63.”;

3) po art. 128a dodaje się art. 128b w brzmieniu:

„Art. 128b. Kto wprowadza na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazy gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.”;

4) w art. 129 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„W razie ukarania za wykroczenie określone w art. 127 albo w art. 131 lub skazania za przestępstwo określone w art. 127a, art. 128, art. 128a albo w art. 128b sąd może orzec:”.

Art. 2. Do postępowań dotyczących wydania zezwoleń, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jest ochrona okazów gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U.UE.L z 1997 r. Nr 61 poz. 1 z późn. zm.), zwanego dalej „rozporządzeniem Rady 338/97” oraz wymienionych okazów gatunków z załącznika B do rozporządzenia Rady 338/97, tj. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) oraz nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*).

W obecnym stanie prawnym w Polsce nie ma całkowitego zakazu importu okazów gatunków zagrożonych wyginięciem.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady 338/97, gatunki wymienione w załączniku A to gatunki, którym grozi wyginięcie lub gatunki rzadkie, których przetrwaniu może zagrozić jakiegokolwiek poziom handlu nimi. Gatunki objęte załącznikiem B to przede wszystkim gatunki będące przedmiotem handlu międzynarodowego na poziomie, który może być niezgodny z możliwością ich przeżycia lub z zachowaniem całej populacji na poziomie zgodnym z rolą gatunku w ekosystemach, w których występuje. Populacje wymienionych gatunków zwierząt są już narażone na wyginięcie, doświadczają spadku populacji, utraty siedlisk i kurczenia się ich zasięgu, a pozostawanie obiektem polowań na trofea wywiera na nie dodatkową, intensywną presję.

Polowania prowadzone w celu pozyskania trofeów wpływają nie tylko na poszczególne osobniki, ale i wywierają negatywny i długotrwały wpływ na dynamikę populacyjną i przetrwanie gatunku. Badania wykazują, że polowanie dla trofeów może potęgować naturalną śmiertelność. Z tego też względu, nawet niskie wskaźniki odławiania mogą wywierać destrukcyjny wpływ na populacje. Naukowcy zalecają uwzględnianie nie tylko liczby eliminowanych z populacji osobników, ale także ogólnego, znacznego wpływu, jaki usunięcie nawet pojedynczego osobnika ma dla całej populacji i jej przyszłego wzrostu.

Polowania dla trofeów mają na celu zabijanie zwierząt w celu eksponowania całości lub części ich ciał (np. głów, skór, pazurów, zębów, ciosów, rogów itp.). Uczestnicy takich polowań dążą do zabicia największego przedstawiciela danego gatunku albo największej liczby osobników danego gatunku lub też do uśmiercenia zwierzęcia wyróżniającego się imponującymi cechami biologicznymi, w celu dodania go do swojej kolekcji.

Polujący dla trofeów często za cel obierają najsilniejsze i największe zwierzęta, przykładowo: słonie z najbardziej imponującymi ciosami, lwy z największymi i najciemniejszymi grzywami, nosorożce z najbardziej rozwiniętymi rogami. Są to często osobniki dorosłe, w wieku rozrodczym, niezbędne dla utrzymania dobrostanu i stabilności całych ekosystemów, w których żyją.

Polowania dla trofeów skutkują również zmianą struktury wiekowej i płciowej populacji, zmniejszonymi wskaźnikami reprodukcji, zaburzeniem struktur społecznych, zmianami zachowania, modyfikacjami struktury genetycznej.

Istotna jest również nienaturalna selekcja dokonywana przez polujących, co negatywnie wpływa nie tylko na poszczególne osobniki, ale także na dynamikę populacyjną i przetrwanie gatunku. Takie wybiórcze polowania powodują zmniejszenie średniej masy ciała osobników, przyspieszone dojrzewanie płciowe, zmianę sposobów rozprzestrzenienia populacji oraz inne zmiany fizyczne i behawioralne wśród innych osobników. Przykładowo tylko wskazać należy, że po zabiciu lwa, będącego dominującym przedstawicielem stada reszta stada staje się narażona na ataki ze strony innych samców dążących do przejęcia panowania w stadzie.

Osoby polujące dla trofeów nie troszczą się o dobrostan zabijanych przez nich zwierząt stosowane są drastyczne i nieetyczne metody polowań. Postrzelone zwierzęta często nie umierają od razu i są skazywane na długie godziny agonii.

Co więcej, decyzje w zakresie limitów polowań lub restrykcje dotyczące stref i sezonów łowieckich często nie są oparte na danych naukowych, lecz dyktowane przez lokalnych myśliwych lub organizacje myśliwskie i chęć zysku, opierają się na zawyżonych danych dotyczących liczebności populacji. Polowania na dzikie gatunki mają wpływ nie tylko na istniejące populacje, ale również na kolejne pokolenia zwierząt i ich zdolność przetrwania. Z tych względów gatunki zagrożone wyginięciem powinny zostać objęte bardziej rygorystycznymi przepisami.

Rozporządzenie Rady 338/97 określa minimalny poziom zapewnienia przez państwa członkowskie ochrony dla gatunków zagrożonych wyginięciem. Jednocześnie, co istotne, przepisy rozporządzenia Rady 338/97 pozwalają na wprowadzenie lub stosowanie wszelkich bardziej rygorystycznych środków przez Państwa Członkowskie, w szczególności w odniesieniu do posiadania okazów gatunków objętych niniejszym rozporządzeniem. Ustanowienie proponowanego zakazu nie będzie również stało w sprzeczności z celami, zasadami i postanowieniami Konwencji.

Głównymi krajami eksportującymi trofea do UE są Namibia, Republika Południowej Afryki i Kanada. Zebra górska Hartmanna, pawian niedźwiedzi, niedźwiedź czarny, niedźwiedź brunatny, słoń afrykański i lew afrykański należą do najczęściej importowanych do Europy. Biorąc pod uwagę obecnie funkcjonującą praktykę organizowanych poza granicami Polski wyjazdów mających na celu pozyskanie trofeów z dzikich zwierząt i import ich do Polski – tylko w latach 2014–2024 do Polski przywieziono ponad 1500 trofeów pozyskanych gatunków zwierząt chronionych na mocy Konwencji CITES, w roku 2022 – 171, w roku 2023 – 127, w roku 2024 – 149¹ - zasadne jest zatem wprowadzenie zakazu importu (wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej) trofeów myśliwskich wymienionych gatunków.

---

¹ Źródło: Baza danych CITES, ostatnia aktualizacja: 14 października 2025 r.

Zgodnie z art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) unijna polityka ochrony środowiska musi być oparta na zasadzie ostrożności. Zgodnie z tą zasadą, gdy zachodzi podejrzenie ryzyka spowodowania szkody dla społeczeństwa lub środowiska przez dane działanie lub politykę, przy braku dowodów naukowych, że to działanie lub polityka są szkodliwe, ciężar dowodu, że są one nieszkodliwe, spoczywa na podmiotach podejmujących te działania lub prowadzących tę politykę. Zasada ma na celu zapewnienie wyższego poziomu ochrony środowiska dzięki podejmowaniu decyzji o charakterze zapobiegawczym w przypadku ryzyka. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zasada ostrożności ma zastosowanie między innymi do interpretacji i stosowania unijnego dorobku prawnego dotyczącego środowiska, a zatem również do interpretacji i stosowania rozporządzenia 338/97. Państwa członkowskie powinny stosować zasadę ostrożnościową w ramach przysługującego im zakresu swobodnego uznania zgodnie z rozporządzeniem Rady 338/97. W tym względzie powinny one odnieść się do komunikatu Komisji z dnia 2 lutego 2000 r. w sprawie zasady ostrożności, w którym wymieniono okoliczności konieczne dla jej prawidłowego stosowania.

Biorąc pod uwagę fakt, że bezpośrednia eksploatacja przyrody, w tym polowania, jest drugą w kolejności przyczyną pogłębiającego się kryzysu bioróżnorodności, a same polowania dla trofeów stwarzają znaczące ryzyko dla przetrwania zagrożonych i narażonych na wyginięcie gatunków dzikich zwierząt zasadne jest podjęcie działań o charakterze legislacyjnym. Obecnie, aby sprowadzić do UE okazy gatunków zagrożonych wyginięciem wykorzystywane są np. odstępstwa dotyczące wwozu dóbr osobistych. Istnieje pilna potrzeba zastosowania szybkich i skutecznych środków, również prawnych, aby zapobiec temu procederowi. Prace dotyczące ograniczenia wwozu kolejnych okazów gatunków zagrożonych wyginięciem są prowadzone w wielu krajach UE, w szczególności takie działania zostały podjęte w Belgii, gdzie Parlament podjął rezolucję wzywającą rząd do natychmiastowego zakończenia wydawania pozwoleń na import trofeów dla niektórych zagrożonych i ginących gatunków.

Projekt obejmuje kryminalizację czynu w postaci wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1. Penalizując to zachowanie uznano, że będzie stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Przyjęty rodzaj i wymiar kary przewidzianej za to przestępstwo odpowiada karygodności takiego czynu, kwalifikując go przy tym jako występki.

W związku z penalizacją wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt, projekt stanowi, że na ich przywóz nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.

Zgodnie z projektem wyłączone z opisanych wyżej przepisów będą ogrody zoologiczne oraz instytucje naukowe, o których mowa w art. 63 ustawy.

Projekt, kryminalizując wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów

określonych gatunków zwierząt nie wprowadza rozróżnienia pomiędzy zwierzętami żywymi oraz martwymi. Mając na względzie celowość projektowanych przepisów, wprowadzenie zakazu przywozu również żywych okazów określonych gatunków zwierząt jest konieczne, aby zminimalizować ryzyko obchodzenia przepisów ustawy poprzez przywóz zwierząt żywych.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o ochronie przyrody

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Pani Poseł Ewa Szymanowska

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

W obecnym stanie prawnym, korzystając z minimalnych gwarancji, które zapewnia rozporządzenie Rady 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz.U.UE.L z 1997 r. Nr 61 poz. 1 z późn. zm.), w Polsce nie ma całkowitego zakazu importu okazów gatunków zagrożonych wyginięciem. Nasila się zjawisko polowania na trofea. Polowania dla trofeów ma na celu zabijanie zwierząt w celu eksponowania całości lub części ich ciał (np. głów, skór, pazurów, zębów, ciosów, rogów itp.). Uczestnicy takich polowań dążą do zabicia największego przedstawiciela danego gatunku albo największej liczby osobników danego gatunku lub też do uśmiercenia zwierzęcia wyróżniającego się imponującymi cechami biologicznymi, w celu dodania go do swojej kolekcji.

Polujący dla trofeów często za cel obierają najsilniejsze i największe zwierzęta, przykładowo: słonie z najbardziej imponującymi ciosami, lwy z największymi i najciemniejszymi grzywami, nosorożce z najbardziej rozwiniętymi rogami. Są to często osobniki dorosłe, w wieku rozrodczym, niezbędne dla utrzymania dobrostanu i stabilności całych ekosystemów, w których żyją. Polowania wywołują negatywne skutki dla całego ekosystemu.

Celem zmiany ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody jest ochrona okazów gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97 oraz wymienionych okazów gatunków z załącznika B do rozporządzenia Rady 338/97, tj. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) oraz nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*).

Gatunki wymienione w załączniku A to gatunki, którym grozi wyginięcie lub gatunki rzadkie, których przetrwaniu może zagrozić jakiegokolwiek poziom handlu nimi. Gatunki objęte załącznikiem B to przede wszystkim gatunki będące przedmiotem handlu międzynarodowego na poziomie, który może być niezgodny z możliwością ich przeżycia lub z zachowaniem całej populacji na poziomie zgodnym z rolą gatunku w ekosystemach, w których występuje. Populacje wymienionych gatunków zwierząt są już narażone na wyginięcie, doświadczają spadku populacji, utraty siedlisk i kurczenia się ich zasięgu, a pozostawianie obiektem polowań na trofea wywiera na nie dodatkową, intensywną presję.

Projekt obejmuje kryminalizację czynu w postaci wprowadzenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1. Penalizując to zachowanie uznano, że będzie stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do

lat 5. Przyjęty rodzaj i wymiar kary przewidzianej za to przestępstwo odpowiada karygodności takiego czynu, kwalifikując go przy tym jako występki.
W związku z penalizacją wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt, projekt stanowi, że na ich przywóz nie wydaje się zezwolenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97.
Zgodnie z projektem wyłączone z opisanych wyżej przepisów będą ogrody zoologiczne oraz instytucje naukowe, o których mowa w art. 63 ustawy.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Zapewnienie skutecznej walki z zabijaniem zwierząt dla celów pozyskania trofeów możliwe jest tylko na drodze ustawowej poprzez wyłączenie możliwości wydawania zezwoleń na przywóz trofeów do Polski. Sankcja karna jest jedyną drogą do zapewnienia skuteczności wprowadzanych rozwiązań.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projekt przewiduje zakaz wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt co obejmuje zarówno zwierzęta żywe jak i martwe.
Naruszenie zakazów stanowi czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.
Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Wejście w życie przepisów umożliwi zachowanie ekosystemów zwierząt dla przyszłych pokoleń poprzez ochronę gatunków zagrożonych wyginięciem.
Projekt wywoła pozytywne skutki społeczne w postaci zaniechania zabijania zwierząt dla celów rozrywki. Przyroda to nasze wspólne dziedzictwo i zobowiązanie do zapewnienia ciągłości gatunkowej.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Ustawa nie wywoła skutków gospodarczych

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie pociąga za sobą obciążenia dla budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Nie dotyczy

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

Warszawa, 19 grudnia 2025 r.

BEOS-WPEiM-2635/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. *SPS-III. 020.380.9.2025*

Data wpływu *19. 12. 2025*

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Ewa Szymanowska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Wnioskodawcy zaproponowali nowelizację ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹ (dalej: u.o.p.).

Zgodnie z dodawanym art. 61a u.o.p. zabronione ma być wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt określonych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97² oraz niektórych gatunków zwierząt określonych w załączniku B do rozporządzenia Rady 338/97, tzn. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) i nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*). Na przywóz tych gatunków mają nie być wydawane zezwolenia, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97. Powyższe regulacje nie będą stosowane do ogrodów zoologicznych oraz do instytucji naukowych, o których mowa w art. 63 u.o.p.

Zgodnie z dodawanym art. 128b u.o.p. wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1 u.o.p., będzie podlegać karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Zgodnie ze zmienianym art. 129 u.o.p. w razie ukarania za przestępstwo określone w art. 128b u.o.p. sąd będzie mógł orzec 1) przepadek przedmiotów

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm.

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, s. 1, ze zm.).

służących do popełnienia wykroczenia lub przestępstwa oraz przedmiotów, roślin, zwierząt lub grzybów pochodzących z wykroczenia lub przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy; 2) obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny – nawiazkę do wysokości 10 000 zł na rzecz organizacji społecznej działającej w zakresie ochrony przyrody lub właściwego, ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W myśl art. 2 projektu do postępowań dotyczących wydania zezwoleń, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy mają być stosowane przepisy dotychczasowe.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu należy uwzględnić rozporządzenie Rady 338/97 oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 865/2006 z dnia 4 maja 2006 r. ustanawiające przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi³, dalej jako „rozporządzenie Komisji 865/2006”.

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia Rady 338/97 jego celem jest ochrona gatunków dzikiej flory i fauny oraz zagwarantowanie ich zachowania poprzez regulacje handlu nimi.

Zgodnie z art. 2 lit. t rozporządzenia Rady 338/97 „okaz” oznacza każde zwierzę lub roślinę, żywe lub martwe, należące do gatunku wymienionego w załącznikach A do D, każdą jego część lub produkt pochodny, zawarty w innych towarach lub nie oraz wszelkie inne towary, które zgodnie z dołączonym dokumentem, opakowaniem lub oznakowaniem lub etykietą, lub wszelkimi innymi okolicznościami mają zawierać lub zawierają części lub produkty pochodne zwierząt lub roślin należących do tych gatunków, chyba że na podstawie wyraźnego wyłączenia takie części lub produkty pochodne nie podlegają przepisom tego rozporządzenia lub przepisom odnoszącym się do załącznika, w którym dane gatunki są wymienione, poprzez wskazanie odnośnie do tego w przedmiotowych załącznikach.

Art. 4 ust. 1 rozporządzenia Rady 338/97 stanowi, że wprowadzenie do Wspólnoty [UE – dopisek tu i poniżej BEOS] okazów gatunków wymienionych w załączniku A podlega przeprowadzeniu niezbędnych kontroli i wymaga uprzedniego przedstawienia zezwolenia na przywóz wydanego przez organ administracyjny państwa członkowskiego przeznaczenia w granicznym urzędzie celnym w miejscu wprowadzenia. Zezwolenie na przywóz może być wydane tylko przy uwzględnieniu ograniczeń ustanowionych stosownie do art. 4 ust. 6 i

---

³ Dz. Urz. UE L

spełnieniu warunków określonych w art. 4 ust. 1 lit. a-g.

Art. 4 ust. 2 rozporządzenia Rady 338/97 stanowi, że wprowadzenie do Wspólnoty [UE] okazów gatunków wymienionych w załączniku B podlega przeprowadzeniu niezbędnych kontroli i wymaga uprzedniego przedstawienia zezwolenia na przywóz wydanego przez organ administracyjny państwa członkowskiego przeznaczenia w granicznym urzędzie celnym w miejscu wprowadzenia. Zezwolenie na przywóz może być wydane tylko przy uwzględnieniu ograniczeń ustanowionych stosownie do art. 4 ust. 6 i gdy spełniono warunki określone w art. 4 ust. 2 lit. a-c.

Art. 4 ust. 6 rozporządzenia Rady 338/97 stanowi, że w konsultacji z danymi krajami pochodzenia, zgodnie z procedurą regulacyjną, o której mowa art. 18 ust. 2, i biorąc pod uwagę wszelkie opinie Grupy ds. Przeglądu Naukowego, Komisja może wprowadzić ogólne ograniczenia lub ograniczenia odnoszące się do niektórych krajów pochodzenia, dotyczące wprowadzania do Wspólnoty [UE]: a) na podstawie warunków określonych w ust. 1 lit. a pkt i lub lit. e okazów gatunków wymienionych w załączniku A; b) na podstawie warunków określonych w ust. 1 lit. e lub w ust. 2 lit. a okazów gatunków wymienionych w załączniku B; oraz c) żywych okazów gatunków wymienionych w załączniku B, odznaczających się wysoką śmiertelnością w czasie przesyłania lub dla których ustalono, że prawdopodobnie nie przeżyją w niewoli znacznej części ich potencjalnego okresu życia; lub d) żywych okazów gatunków, dla których ustalono, że ich wprowadzenie w środowisko naturalne Wspólnoty [UE] stanowi zagrożenie ekologiczne dla dzikich gatunków rodzimej fauny i flory Wspólnoty [UE]. Komisja publikuje w Dzienniku Urzędowym UE co kwartał wykaz takich ograniczeń, jeśli zostaną przyjęte.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 rozporządzenia Rady 338/97 jeżeli państwo członkowskie odrzuci wniosek o wydanie zezwolenia z przyczyn istotnych w odniesieniu do celów tego rozporządzenia, powiadomi ono niezwłocznie Komisję o odrzuceniu i jego powodach. Komisja przekaze pozostałym państwom członkowskim informacje otrzymane zgodnie z ust. 1, aby zapewnić jednolite stosowanie rozporządzenia Rady 338/97 (art. 6 ust. 2).

Zgodnie z art. 8 ust. 1 rozporządzenia Rady 338/97 zakazane jest kupno, oferowanie kupna, pozyskiwanie do celów handlowych, wystawianie na widok publiczny do celów handlowych, wykorzystywanie dla zysku, sprzedaż, przechowywanie w celu sprzedaży, oferowanie do sprzedaży lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków wymienionych w załączniku A.

Zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia Rady 338/97 państwa członkowskie mogą zakazać posiadania okazów, w szczególności żywych zwierząt gatunków wymienionych w załączniku A. Natomiast art. 8 ust. 5 rozporządzenia Rady 338/97 stanowi, że zakazy określone w ust. 1 mają również zastosowanie do okazów gatunków wymienionych w załączniku B, z wyjątkiem przypadków, w których można udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ danego państwa członkowskiego, że takie gatunki zostały pozyskane, a jeśli pochodzą

spoza Wspólnoty [UE], że zostały wprowadzone na ten obszar zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory.

W motywie trzecim rozporządzenia Rady 338/97 jest mowa o tym, że przepisy tego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla wprowadzenia lub stosowania wszelkich bardziej rygorystycznych środków przez państwa członkowskie, zgodnie z Traktatem, w szczególności w odniesieniu do posiadania okazów gatunków objętych niniejszym rozporządzeniem.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

3.1. Jak określono w przypisie do tytułu u.o.p., ustawa ta służy stosowaniu rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97.

W myśl art. 5 pkt 11a u.o.p. okaz gatunku oznacza roślinę, zwierzę lub grzyb z danego gatunku, żywe lub martwe, każdą ich część, formę rozwojową, jajo lub wydmuszkę, a także produkt pochodny również zawarty w innych towarach oraz towary, które zgodnie z dołączonym dokumentem, opakowaniem, oznakowaniem lub etykietą, lub jeżeli wynika to z jakichkolwiek innych okoliczności, mają zawierać lub zawierają części lub produkty pochodne z roślin, zwierząt, lub grzybów z danego gatunku.

Art. 61 ust. 1 u.o.p. określa, że organem administracyjnym w rozumieniu art. 2 lit. g rozporządzenia Rady 338/97 jest minister właściwy do spraw środowiska (dalej: „minister”). Zgodnie z art. 61 ust. 3 u.o.p. zezwolenia, o których mowa w art. 4 i art. 5 rozporządzenia Rady 338/97, są wydawane przez ministra na wniosek, którego zakres jest określony w przepisach rozporządzenia Rady 338/97 oraz rozporządzenia Komisji 865/2006. Minister wydaje te zezwolenia po zaopiniowaniu wniosków o ich wydanie przez Komisję do spraw CITES zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady 338/97 (art. 61 ust. 15 u.o.p.). Minister odmawia wydania zezwolenia, jeżeli wnioskodawca: 1) nie spełnia przesłanek do ich wydania określonych w przepisach rozporządzenia Rady 338/97 lub rozporządzenia Komisji 865/2006 lub 2) był skazany prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo związane z naruszeniem przepisów rozporządzenia Rady 338/97 w okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia wniosku o wydanie zezwolenia CITES albo świadectwa CITES.

3.2. Projektowany art. 61a ust. 1 u.o.p. zmierza do tego, by zabronione było wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt określonych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97 oraz niektórych gatunków zwierząt określonych w załączniku B do tego rozporządzenia. Zgodnie z projektowanym art. 61a ust. 2 u.o.p. na przywóz tych gatunków mają nie być wydawane zezwolenia, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97. Propozycje tych przepisów powinny być poddane ocenie co do zgodności z rozporządzeniem Rady 338/97 w kontekście obowiązujących przepisów u.o.p. wskazanych powyżej w pkt 3.1.

Z postanowień art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97 wynika, że

wprowadzenie UE okazów gatunków wymienionych w załączniku A i załączniku B podlega przeprowadzeniu niezbędnych kontroli i wymaga uprzedniego przedstawienia zezwolenia na przywóz wydanego przez organ administracyjny państwa członkowskiego przeznaczenia w granicznym urzędzie celnym w miejscu wprowadzenia. Zezwolenie na przywóz może być wydane tylko przy uwzględnieniu ograniczeń ustanowionych stosownie do art. 4 ust. 6 i spełnieniu warunków określonych w art. 4 ust. 1 i 2. Stosowaniu rozporządzenia Rady 338/97 w tym zakresie służą przepisy art. 61 ust. 1 u.o.p., określające procedurę wydawania tych zezwoleń przez ministra.

Przyjęcie proponowanych art. 61a ust. 1 i 2 u.o.p. skutkowałoby tym, że w określonym przez nie zakresie zezwolenia, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, nie byłyby w ogóle wydawane. Rozporządzenie Rady 338/97 określa przesłanki ich wydawania, natomiast nie przewiduje rozwiązania polegającego na wyłączeniu z mocy prawa wydawania tych zezwoleń. W tym kontekście trzeba dodatkowo zwrócić uwagę na art. 6 ust. 1 rozporządzenia Rady 338/97, który stanowi, że jeżeli państwo członkowskie odrzuci wniosek o wydanie zezwolenia z przyczyn istotnych w odniesieniu do celów tego rozporządzenia, ma powiadomić niezwłocznie Komisję o odrzuceniu i jego powodach, zaś Komisja przekaze pozostałym państwom członkowskim otrzymane informacje, aby zapewnić jednolite stosowanie rozporządzenia Rady 338/97. Należy także odnotować, że zgodnie z art. 4 ust. 6 rozporządzenia Rady 338/97 Komisja może, w określonej procedurze, wprowadzić ogólne ograniczenia lub ograniczenia odnoszące się do niektórych krajów pochodzenia, dotyczące wprowadzania do UE okazów gatunków wymienionych w załączniku A i załączniku B. W razie przyjęcia takich ograniczeń Komisja publikuje co kwartał w Dzienniku Urzędowym UE wykaz takich ograniczeń.

Wymaga podkreślenia, że rozporządzenie jako akt prawa pochodnego UE ma na celu, co do zasady, wprowadzenie regulacji, które obowiązują i są stosowane jednolicie we wszystkich państwach członkowskich. Pole działania krajowego prawodawcy jest w takim przypadku ograniczone do kwestii, w których w samym rozporządzeniu zobowiązano albo upoważniono go do przyjęcia aktów mających służyć jego stosowaniu.

Proponowany w art. 61a ust. 1 i 2 u.o.p. zakaz wprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej określonych okazów gatunków zwierząt i związane z tym wyłączenie wydawania zezwoleń, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, są rozwiązaniami, do których przyjęcia to rozporządzenie wprost nie upoważniło. Przyjęcie takich przepisów można by zatem uznać za sprzeczne z charakterem prawnym rozporządzenia, którym jest jego jednolite stosowanie w całej UE.

W powyższym kontekście należy jednak wskazać, że zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia Rady 338/97 państwa członkowskie mogą zakazać posiadania okazów, w szczególności żywych zwierząt gatunków wymienionych

w załączniku A, zaś zgodnie z ust. 5 tego artykułu zakazy określone w ust. 1⁴ mają również zastosowanie do okazów gatunków wymienionych w załączniku B, z wyjątkiem przypadków, w których można udowodnić w sposób zadowalający właściwy organ danego państwa członkowskiego, że takie gatunki zostały pozyskane, a jeśli pochodzą spoza UE, że zostały wprowadzone na ten obszar zgodnie z prawodawstwem obowiązującym w zakresie ochrony dzikiej fauny i flory. Ponadto w motywie trzecim rozporządzenia Rady 338/97 jest mowa o tym, że przepisy tego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla wprowadzenia lub stosowania wszelkich bardziej rygorystycznych środków przez państwa członkowskie, zgodnie z Traktatem, w szczególności w odniesieniu do posiadania okazów gatunków objętych tym rozporządzeniem⁵.

Z przywołanych postanowień rozporządzenia Rady 338/97 nie wynika jednoznacznie, czy przyjmowane przez państwa członkowskie „bardziej rygorystyczne środki” mogą wyłączać stosowanie przewidzianych w tym rozporządzeniu procedur, takich jak wydawanie zezwolenia na przywóz. Powstaje bowiem wątpliwość, czy użyte w motywie trzecim rozporządzenia Rady 338/97 sformułowanie o „wszelkich” bardziej rygorystycznych środkach jest wystarczającą podstawą do przyjęcia regulacji krajowych utrudniających jednolite stosowanie rozporządzenia w całej UE.

Poruszone wyżej zagadnienie było, w pewnym zakresie, przedmiotem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). W sprawie C-219/07⁶ TSUE analizował to, czy art. 28 Traktatu o Wspólnocie Europejskiej [obecnie – art. 34 Traktatu o funkcjonowaniu UE⁷] i art. 30 TWE [art. 36 TfUE⁸], rozpatrywane odrębnie lub w związku z rozporządzeniem Rady 338/97, sprzeciwiają się obowiązywaniu przepisów krajowych wprowadzających zakaz przywozu, utrzymywania i sprzedaży ssaków określonych gatunków.

---

⁴ Art. 8 ust. 1 rozporządzenia Rady 338/97 stanowi: „Zakazane jest kupno, oferowanie kupna, pozyskiwanie do celów handlowych, wystawianie na widok publiczny do celów handlowych, wykorzystywanie dla zysku, sprzedaż, przechowywanie w celu sprzedaży, oferowanie do sprzedaży lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków wymienionych w załączniku A”.

⁵ W uzasadnieniu projektu ustawy stwierdzono, że „rozporządzenie Rady 338/97 określa minimalny poziom zapewnienia przez państwa członkowskie ochrony dla gatunków zagrożonych wyginięciem. Jednocześnie, co istotne, przepisy rozporządzenia Rady 338/97 pozwalają na wprowadzenie lub stosowanie wszelkich bardziej rygorystycznych środków przez Państwa Członkowskie, w szczególności w odniesieniu do posiadania okazów gatunków objętych niniejszym rozporządzeniem”.

⁶ Wyrok TSUE z 19 czerwca 2008 r. w sprawie C-219/07, *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers i Andibel*, ECLI:EU:C:2008:353.

⁷ Ograniczenia ilościowe w przywozie oraz wszelkie środki o skutku równoważnym są zakazane między państwami członkowskimi.

⁸ Postanowienia artykułów 34 i 35 [TfUE] nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń przywozowych, wywozowych lub tranzytowych, uzasadnionych względami moralności publicznej, porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt lub ochrony roślin, ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej, bądź ochrony własności przemysłowej i handlowej. Zakazy te i ograniczenia nie powinny jednak stanowić środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między państwami członkowskimi.

W wydanym w tej sprawie wyroku TSUE uznał, że wskazane przepisy traktatowe rozpatrywane odrębnie lub w związku z rozporządzeniem Rady 338/97 nie sprzeciwiają się obowiązywaniu przepisów krajowych, zgodnie z którymi zakaz przywozu, utrzymywania i sprzedaży ssaków należących do gatunków innych niż te wyraźnie wymienione w tych przepisach znajduje zastosowanie do gatunków ssaków nieobjętych załącznikiem A do tego rozporządzenia, jeżeli ochrona lub poszanowanie interesów i wymogów wymienionych w pkt 27-29 tego wyroku⁹ nie mogą być równie skutecznie zapewnione przy pomocy środków w mniejszym stopniu ograniczających wymianę handlową we Wspólnocie [UE].

Przepisy krajowe, których dotyczył wyrok TSUE w sprawie C-219/07, przewidywały rozwiązania tylko w pewnym stopniu analogiczne do zawartych w opiniowanym projekcie ustawy. Tym, na co należy zwrócić uwagę, jest fakt, że TSUE nie podważył możliwości wprowadzenia zakazu przywozu okazów określonych gatunków zwierząt, natomiast obwarował to koniecznością wykazania, że nie ma możliwości osiągnięcia zakładanych celów przy pomocy środków w mniejszym stopniu ograniczających wymianę handlową we Wspólnocie [UE]¹⁰.

Wobec powyższego można uznać, że w świetle przepisów rozporządzeniem Rady 338/97 rozumianych zgodnie z orzecnictwem TSUE rozwiązania proponowane w projekcie ustawy są dopuszczalne, przy założeniu,

---

⁹ „27 Należy w tym względzie przypomnieć, po pierwsze, że ochrona dobra zwierząt stanowi uzasadniony cel interesu ogólnego, którego znaczenie wyraża się w szczególności w przyjęciu przez państwa członkowskie protokołu w sprawie dobrobytu [zdrowia] zwierząt, załączonego do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Dz.U. 1997, C 340, s. 110). Ponadto Trybunał wielokrotnie podkreślał znaczenie, jakie ma dla Wspólnoty zdrowie i ochrona zwierząt (zob. wyrok z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawach połączonych C-37/06 i C-58/06 *Viamex Agrar Handel i ZVK*, nieopublikowany dotychczas w Zbiorze, pkt 22 i 23 i przywołane tam orzecznictwo).

28 Należy po drugie, przypomnieć, że zgodnie z art. 30 WE, postanowienia art. 28 WE i art. 29 WE nie stanowią przeszkody w stosowaniu zakazów lub ograniczeń, uzasadnionych w szczególności względami ochrony zdrowia i życia ludzi i zwierząt, o ile te zakazy i ograniczenia nie stanowią środka arbitralnej dyskryminacji ani ukrytych ograniczeń w handlu między państwami członkowskimi oraz że Trybunał orzekł, iż ochrona zdrowia i życia zwierząt stanowi zasadniczy wymóg uznany w prawie wspólnotowym (zob. podobnie wyrok z dnia 11 maja 1999 r. w sprawie C-350/97 *Monsees*, Rec. s. I-2921, pkt 24).

Jeśli chodzi o ryzyko, że okazy wypuszczone na wolność mogą przetrwać w naturze i stanowić z tego powodu zagrożenie ekologiczne, należy przypomnieć, po trzecie, że z utrwalonego orzecznictwa wynika, iż ograniczenia w swobodnym przepływie towarów mogą być uzasadnione nadrzędnymi wymogami takimi jak ochrona środowiska (zob. wyroki: z dnia 14 lipca 1998 r. w sprawie C-341/95 *Bettati*, Rec. s. I-4355, pkt 62 oraz z dnia 12 października 2000 r. w sprawie C-314/98 *Snellers*, Rec. s. I-8633, pkt 55)”.

¹⁰ W pkt 30 przywołanego wyroku jest mowa o tym, że „jeżeli zasada proporcjonalności, która stanowi podstawę ostatniego zdania art. 30 WE [36 TfUE] wymaga, aby możliwość wprowadzenia przez państwa członkowskie zakazu przywozu zwierząt pochodzących z innych państw członkowskich, w których są one sprzedawane zgodnie z prawem, była ograniczona do tego, co jest konieczne do osiągnięcia uzasadnionych celów w zakresie ochrony (zob. podobnie w szczególności ww. wyrok w sprawie *Harpegnies*, pkt 34), przy stosowaniu tej zasady w kontekście sprawy w postępowaniu przed sądem krajowym należy uwzględnić szczególny charakter danych gatunków jak również interesy i wymogi przypomniane w pkt 27-29 niniejszego wyroku”.

że przedstawione przez projektodawców w uzasadnieniu projektu oraz deklarowanych skutkach regulacji argumenty potwierdzają, że osiągnięcie zamierzonego celu nie jest możliwe za pomocą innych środków, które w mniejszym stopniu ograniczają wymianę handlową w UE.

4. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 19 grudnia 2025 r.

BEOS-WPEiM-2636/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. SPS-III. 020. 380. 10. 2025
Data wpływu 19. 12. 2025

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody (przedstawiciel wnioskodawców: posłanka Ewa Szymanowska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Wnioskodawcy zaproponowali nowelizację ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody¹ (dalej: u.o.p.).

Zgodnie z dodawanym art. 61a u.o.p. zabronione ma być wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt określonych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97² oraz niektórych gatunków zwierząt określonych w załączniku B do rozporządzenia Rady 338/97, tzn. słonia afrykańskiego (*Loxodonta africana*), lwa afrykańskiego (*Panthera leo*), żyrafy (*Giraffa camelopardalis*) i nosorożca białego południowego (*Ceratotherium simum simum*). Na przywóz tych gatunków mają nie być wydawane zezwolenia, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97. Powyższe regulacje nie będą stosowane do ogrodów zoologicznych oraz do instytucji naukowych, o których mowa w art. 63 u.o.p.

Zgodnie z dodawanym art. 128b u.o.p. wprowadzanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów gatunków zwierząt, o których mowa w art. 61a ust. 1 u.o.p., będzie podlegać karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

Zgodnie ze zmienianym art. 129 u.o.p. w razie ukarania za przestępstwo określone w art. 128b u.o.p. sąd będzie mógł orzec 1) przepadek przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia lub przestępstwa oraz przedmiotów, roślin, zwierząt lub grzybów pochodzących z wykroczenia lub przestępstwa, chociażby nie stanowiły własności sprawcy; 2) obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego, a jeśli obowiązek taki nie byłby wykonalny – nawiązkę do wysokości 10 000 zł na rzecz organizacji społecznej działającej w zakresie ochrony przyrody lub właściwego, ze względu na miejsce popełnienia

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, ze zm.

² Rozporządzenie Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, s. 1, ze zm.).

wykroczenia lub przestępstwa, wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

W myśl art. 2 projektu do postępowań dotyczących wydania zezwoleń, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady 338/97, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie proponowanej ustawy mają być stosowane przepisy dotychczasowe.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

**Humane
World for
Animals™**

Warszawa, dnia 29.12.2025

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SP5-111.020.390.12.2025

Data wpływu 31.XII.25r.

Szanowny Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z wniesionym do Sejmu poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody (RPW/40474/2025), dotyczącym kryminalizacji czynu w postaci sprowadzania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej okazów określonych gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem, co obejmuje zarówno zwierzęta żywe jak i martwe, zagrożonego karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, w imieniu Humane World for Animals Polska składamy niniejszą opinię, wyrażając pełne poparcie dla przedmiotowego projektu.

Jesteśmy głęboko przekonani, że w obliczu postępującego globalnego kryzysu bioróżnorodności przyjęcie zakazu importu trofeów pochodzących od gatunków zwierząt zagrożonych i narażonych na wyginięcie, stanowi krok nie tylko konieczny z perspektywy ochrony przyrody, lecz także w pełni uzasadniony naukowo oraz zgodny z powszechnie podzielanymi wartościami etycznymi. Liczne badania wskazują, że tzw. polowania trofeowe przyczyniają się do dalszego spadku liczebności populacji dzikich zwierząt, destabilizują naturalne środowisko wielu gatunków i nie przynoszą deklarowanych korzyści ochronnych. Dla przykładu, badanie opinii publicznej z marca 2021 roku wyraźnie pokazuje, że 85% Polek i Polaków sprzeciwia się polowaniom dla trofeów, a niemal dwie trzecie poparłoby wprowadzenie zakazu ich wwożenia do kraju. Projektowana regulacja odpowiada zatem jednoznacznym oczekiwaniom społecznym i wzmacnia zaufanie obywateli do działań państwa w obszarze ochrony środowiska.

Potrzeba podjęcia zdecydowanych działań w tej sprawie została dobitnie podkreślona choćby przez wydarzenia o charakterze publicznym, takie jak wystawa fotografii autorstwa Britty Jaschinski, zaprezentowana w Sejmie w lipcu 2024 roku. Ekspozycja, poświęcona problematyce importu trofeów myśliwskich, w poruszający i bezpośredni sposób ukazała okrucieństwo oraz destrukcyjny charakter tego procederu, inicjując istotną debatę publiczną i polityczną na temat odpowiedzialności Polski w kontekście globalnego handlu trofeami dzikich zwierząt.

Warto również podkreślić, że proponowane zmiany wpisują się w wyraźny trend europejski. W szeregu państw członkowskich Unii Europejskiej, takich jak Holandia, Francja, Belgia czy Finlandia, wprowadzono już zakazy bądź istotne ograniczenia dotyczące importu trofeów łowieckich. Równolegle debata ta toczy się na poziomie unijnym – Parlament Europejski oraz liczne organizacje pozarządowe apelują o ustanowienie zakazu obowiązującego w całej Unii. Dodatkowo kolejne państwa, w tym Niemcy, Hiszpania oraz Wielka Brytania, rozważają przyjęcie analogicznych regulacji krajowych, co świadczy o rosnącej presji politycznej i społecznej na rzecz zakończenia tego rodzaju praktyk.

Polska, jako jeden z istotnych importerów trofeów w Unii Europejskiej, powinna odejść od - jak wskazujemy w załączonej opinii – praktyki o charakterze kolonialnym, nieetycznym i pozbawionym rzetelnego uzasadnienia naukowego. Przyjęcie przedmiotowego projektu ustawy byłoby wyraźnym sygnałem odpowiedzialności oraz solidarności międzynarodowej w zakresie ochrony zagrożonych gatunków.

Mając powyższe na uwadze, wnosimy o pilne i pozytywne rozpatrzenie projektu ustawy, który stanowi istotny krok w kierunku skuteczniejszej ochrony przyrody i wpisuje się w postępowe, europejskie standardy legislacyjne.

Z wyrazami szacunku,

Iga Głazewska-Bromant

Niniejsza opinia wyraża **pełne poparcie** dla wniesionego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody, wprowadzającego zakaz importu okazów z gatunków wymienionych w załączniku A do rozporządzenia Rady 338/97, jak również słonia afrykańskiego, lwa afrykańskiego, żyrafy, nosorożca białego południowego z załącznika B do rozporządzenia Rady 338/97.

Polowania dla trofeów są wyrazem neokolonializmu

Podnoszony przez zwolenników polowań dla trofeów argument stanowiący jakoby zakazy importu w krajach UE były **wyrazem neokolonializmu**, jest całkowicie fałszywy i odwraca fakty. Sam proceder polowań dla trofeów jest historycznym reliktem czasów kolonialnych. Proceder ten pojawił się w Afryce w XIX wieku, stanowił „rozrywkę” wyższych sfer i zaspokajał potrzeby europejskich zarządców, chcących symbolicznie wyrazić swoją dominację nad dziką przyrodą i rdzenną ludnością. Jak wskazują eksperci, polowania dla trofeów **przyczyniają się do pogłębiania nierówności społeczno-ekonomicznych** w krajach pochodzenia zwierząt i utrwalają kolonialne mechanizmy władzy - podczas gdy dla lokalnej społeczności zabicie zwierzęcia w celu wykarmienia rodziny jest nielegalne, bogaty obcokrajowiec może bez konsekwencji zabić to samo zwierzę wyłącznie dla rozrywki i trofeum. Co więcej, Co więcej, przeciwko polowaniom trofealnym coraz wyraźniej wypowiadają się również **głosy z Afryki**: w opublikowanym 13 czerwca 2023 r. liście otwartym do członków Izby Lordów 103 afrykańskich ekspertów, urzędników i liderów społeczności apelowało o poparcie zakazu importu trofeów myśliwskich do Wielkiej Brytanii. Sygnatariusze podkreślali m.in., że brakuje wiarygodnych danych potwierdzających, iż polowania trofealne realnie wspierają ochronę przyrody, a także że większość zysków nie trafia do społeczności lokalnych (często przejmują je prywatne podmioty), czemu mogą towarzyszyć wysiedlenia i ograniczanie praw do ziemi. Wśród sygnatariuszy znaleźli się m.in. były prezydent Botswany Seretse Khama Ian Khama oraz działacze i eksperci z Zimbabwe i Tanzanii.

Należy również podkreślić, że zakaz w żadnym stopniu **nie stanowiłby ingerencji w prawodawstwo** suwerennych państw afrykańskich. Proponowany zakaz stanowi akt suwerennej decyzji polskiego parlamentu, który stanowi prawo na terytorium polskiego państwa, i odnosi się wyłącznie do przywozu upolowanych okazów na terytorium Polski. Nie ingeruje on w wewnętrzne przepisy ani praktyki łowieckie innych krajów, lecz stanowi o tym, czego obywatele i państwo polskie nie chcą na swoim terytorium i jakie praktyki chcą ograniczyć.

Ustawa chroni wyłącznie gatunki krytycznie zagrożone lub rzadkie

Ustawa zakazuje wprowadzania okazów gatunków zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, **nie dotyczy i nie zakazuje samych polowań**, lecz wyłącznie uniemożliwia myśliwym przywiezienie trofeum do kraju. Proponowane rozwiązanie prawne w żaden sposób nie ingeruje w ustawodawstwo suwerennych państw afrykańskich, dotyczy tylko legislacji krajowej. Jeśli prawo poszczególnych państw afrykańskich zezwala na polowania, proponowane polskie rozwiązanie niczego tu nie zmienia, wprowadza jedynie ograniczenia na terytorium Polski związane z przywożeniem upolowanych okazów.

Projekt obejmuje wszystkie gatunki z Załącznika A, czyli gatunki krytycznie zagrożone lub rzadkie, którym zagraża jakikolwiek handel) jak również cztery konkretne gatunki z Załącznika B: słonia afrykańskiego, lwa afrykańskiego, żyrafę i nosorożca białego południowego. **Kluczowe jest, aby zakaz obejmował wszystkie ssaki wymienione w Załączniku A, jako gatunki będące w praktyce przedmiotem polowań dla trofeów.**

Zakres ten jest nieprzypadkowy i wynika z szeregu czynników, takich jak:

- 1) **status zagrożenia gatunku:** słoń sawannowy jest "zagrożony", słoń leśny "krytycznie zagrożony", nosorożec czarny "krytycznie zagrożony" a z kolei np. lampart i lew "narażone na wyginięcie";
- 2) **presja myśliwska:** gatunki te znajdują się już pod intensywną presją z powodu utraty siedlisk, kłusownictwa i zmian klimatu, a polowanie dla trofeów stanowi dodatkowe, intensywne zagrożenie;
- 3) **polski profil importu:** Polska jest znaczącym importerem trofeów i ma specyficzny, „drapieżnikocentryczny” profil: w latach 2014–2024 zaimportowano łącznie 1537 okazów, z czego najwięcej stanowiły lwy (327; ok. 21%) oraz niedźwiedzie brunatne (259; ok. 17%), a import lwów konsekwentnie rósł (do 56 w 2024 r., tj. ok. 38% importu w tym roku), co potwierdza zasadność ukierunkowania działań na gatunki kluczowe dla polskiego popytu.

Polska, wprowadzając ten zakaz, **dołączyłaby do rosnącego grona krajów, które wprowadziły już zakazy lub ograniczenia importu trofeów**, takich jak Francja, Holandia, Belgia czy Finlandia. W 2016 roku Holandia wprowadziła zakaz obejmujący ok. 200 gatunków, natomiast w Wielkiej Brytanii procedowany projekt przewiduje szerokie rozwiązanie, oparte o aneksy A i B krajowych przepisów dot. handlu gatunkami, co przekłada się na ok. 6 000 gatunków w zakresie regulacji.

Polowania dla trofeów mają destrukcyjny wpływ na ekosystem

Wbrew twierdzeniom miłośników polowań dla trofeów, **nie wspierają one ochrony lokalnej przyrody**. Co więcej, mają **destrukcyjny wpływ na populacje**, m.in. poprzez eliminację najbardziej imponujących czy starszych osobników. Myśliwi celowo wybierają największe osobniki o najbardziej imponujących cechach (np. największe ciosy, rogi, grzywy). Są to często dorosłe osobniki w wieku rozrodczym, niezbędne dla stabilności ekosystemów.

Rezultatem jest również **osłabienie puli genetycznej**. Tego rodzaju selekcja, dokonana przez człowieka, jest nienaturalna i prowadzi do pogorszenia cech morfologicznych oraz zmniejszenia średniej masy ciała i wielkości kłów w kolejnych pokoleniach, co jest **destrukcyjne dla długoterminowej żywotności populacji**. Dodatkowo, eliminacja starszych osobników (jak np. słoń, lwów) prowadzi do utraty kluczowej wiedzy ekologicznej i społecznej. Starsze osobniki przewodzą grupom oraz uczą je unikania zagrożeń, przez co ich śmierć destabilizuje całą strukturę społeczną grup rodzinnych. Polowania dla trofeów przyczyniają się również do wzrostu konfliktów na linii człowiek-dzika przyroda. Selektywne usuwanie dojrzałych, dominujących samców (np. lwów czy lampartów) zaburza strukturę społeczną i terytorialną: powstaje luka, o którą rywalizują młodsze samce, co sprzyja przetasowaniom, wzrostowi agresji i „chaosowi” w układzie grup. Taka destabilizacja może przekładać się na większe ryzyko wejścia w konflikt z ludźmi i zwierzętami hodowlanymi.

Mit korzyści dla lokalnych społeczności i ochrony przyrody

Choć zwolennicy polowań dla trofeów często przedstawiają je jako kluczowe źródło finansowania ochrony przyrody i „korzyści dla lokalnych społeczności”, w praktyce większość pieniędzy i miejsc pracy jest przechwytywana przez operatorów/pośredników (często zagranicznych), a **to, co dociera do ludzi na miejscu, ma zwykle marginalną skalę** i bywa nierówno dzielone; w przytaczanych analizach wskazuje się,

że do społeczności trafia nie więcej niż ok. 3% (obrazowo: z 100 USD przychodów jedynie 3 USD trafiają do lokalnych ludzi, i to w najlepszym scenariuszu). Jednocześnie efekty zatrudnieniowe są często słabe: w badaniu programu CAMPFIRE w Zimbabwe w 90–100% gospodarstw domowych w badanych dystryktach nie było żadnych korzyści w postaci zatrudnienia, a w Botswanie pojawiały się doniesienia o złym zarządzaniu i znikomych bezpośrednich dochodach dla mieszkańców.

Stanowisko przewoźników lotniczych wobec transportu trofeów myśliwskich

Warto dodać, że coraz więcej linii lotniczych wprowadza polityki uniemożliwiające lub znacząco ograniczające przewóz trofeów myśliwskich, co stanowi istotny sygnał ze strony branży transportowej popierający ochronę gatunków zagrożonych. Takie zakazy wprowadziły już m.in. linie i cargo największych przewoźników, jak Delta, United i American, a także europejskich i globalnych przewoźników takich jak Lufthansa, British Airways, KLM, Air France, ITA Airways, Emirates, Air Canada czy Virgin Atlantic. Także **polskie linie lotnicze LOT cargo klasyfikują trofea myśliwskie jako towary nieakceptowane do przewozu**. Polityki przewoźników wskazują sektor lotniczy jako kluczowy element w ograniczaniu handlu i transportu trofeów myśliwskich, a rosnąca liczba wprowadzanych przez linie zakazów i restrykcji wpisuje się w międzynarodowy trend dążenia do ograniczenia, a niekiedy całkowitego zakazu obrotu takimi trofeami.

Polowania dla trofeów sabotują zrównoważone i bardziej dochodowe formy turystyki

Właściwym rozwiązaniem byłoby **wsparcie bardziej zrównoważonych form turystyki**. Żywe zwierzęta mają znacznie wyższą wartość ekonomiczną w turystyce niekonsumpcyjnej niż w polowaniu dla trofeów. Dla przykładu, zabity dla trofeum słoń może przynieść jednorazowo 40 000 dolarów, podczas gdy żywy, w turystyce fotograficznej, generuje do 23 000 dolarów rocznie, osiągając potencjalną wartość 1,6 miliona dolarów w ciągu życia. Kluczowe jest również to, że turystyka fotograficzna generuje bardziej stabilne, całoroczne miejsca pracy oraz trwałe bodźce ekonomiczne do ochrony zwierząt, zamiast opierać model przychodów na ich odstrzale.

Polowania dla trofeów cechują się skrajnym okrucieństwem

Myśliwi, dążąc do zdobycia trofeum bez jego uszkodzenia, często celują w obszary ciała ofiary, które nie gwarantują natychmiastowej śmierci. Postrzelone zwierzęta w licznych przypadkach **konają w agonii przez wiele godzin lub dni**. Jednym z najbardziej znanych przykładem jest lew Cecil, który, zraniony strzałą z łuku, cierpiał przez 10 godzin, zanim został dobity. Organizacje zajmujące się polowaniami dla trofeów, takie jak Safari Club International, promują stosowanie prymitywnej broni, takiej jak łuki, kusze czy pistolety, przyznając za nie nagrody. Metody te, w tym także polowanie z psami gończymi czy używanie przynęt ze świeżych ciał innych zwierząt, zwiększają ryzyko zranienia (szacowane nawet na 50%) i przysparzają zwierzętom dodatkowego cierpienia. Taka logika „kolekcjonowania” trofeów sprawia, że w debacie publicznej polowania trofeowe są oceniane jako szczególnie okrutne i trudne do uzasadnienia z perspektywy etycznej. Warto również odnotować, że także w środowisku łowieckim część przedstawicieli uznaje polowania trofeowe za nieetyczne, niesportowe oraz szkodliwe dla wizerunku łowiectwa.

Szczególnie okrutną praktyką jest myślistwo zagrodowe, polegające na **zabijaniu zwierząt wyhodowanych w niewoli**, na ogrodzonym terenie, z którego nie mogą uciec. W tego rodzaju praktykach od myśliwego nie wymaga się w istocie umiejętności charakterystycznych dla łowiectwa (takich jak tropienie, ocena

warunków terenowych czy selekcja), ponieważ zwierzę przebywa na ograniczonym obszarze i ma minimalne możliwości ucieczki, a „pozyskanie” sprowadza się do oddania strzału w warunkach z góry kontrolowanych. W praktyce polowania zagrodowe są krytykowane jako forma komercyjnego pay-to-slay, ponieważ ograniczają element tropienia i realną możliwość ucieczki zwierzęcia, redukując wymóg umiejętności łowieckich do minimum.

Niestety, Polska jest znaczącym uczestnikiem tego rodzaju polowań, zajmując drugie miejsce w UE pod względem importu trofeów z lwów hodowanych w niewoli (w latach 2013–2023, 97% trofeów lwów sprowadzonych do Polski pochodziło od zwierząt trzymanyh w zagrodach w RPA). Proceder ten jest potępiany nawet przez niektóre organizacje myśliwskie jako nieetyczny i szkodzący reputacji łowiectwa.

Podsumowanie

Wprowadzenie zakazu importu trofeów myśliwskich jest konieczne wobec jednoznacznych dowodów na to, że polowania te stanowią dodatkową, intensywną presję na już zagrożone gatunki. W obliczu pomijalnych korzyści ekonomicznych i ewidentnych szkód ekologicznych i etycznych, wszelkie odstępstwa od zasady ochrony (np. umożliwienie wwozu trofeów jako "dóbr osobistych") powinny zostać usunięte.

Polskie prawo powinno odzwierciedlać wartości moralne większości społeczeństwa. Badanie opinii publicznej z marca 2021 roku wykonane na zlecenie Humane Society International, wyraźnie pokazuje, że 85% Polek i Polaków sprzeciwia się polowaniom dla trofeów, a niemal dwie trzecie poparłoby wprowadzenie zakazu ich wwożenia do kraju. Projekt ustawy kryminalizujący ten proceder i uniemożliwiający wydawanie zezwoleń na import, jest jedyną skuteczną drogą do zapewnienia, że Polska nie będzie wspierać tej brutalnej i destrukcyjnej praktyki.

PROP-KPOP/2025-14

31 grudnia 2025 r.

Opinia

w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody, w zakresie wprowadzającym zakaz przywozu do Polski okazów niektórych gatunków CITES

Na prośbę Kancelarii Sejmu z 12 grudnia 2025 r., Komisja PROP ds. Prawa Ochrony Przyrody, działając z upoważnienia i w imieniu Państwowej Rady Ochrony Przyrody przedstawia następującą opinię:

Proponowana zmiana wprowadza zakaz importu na terytorium Polski okazów wszystkich gatunków z załącznika A rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (dalej: rozporządzenie 338/97) oraz słoni afrykańskich (*Loxodonta africana*), lwów (*Panthera leo*), żyraf sawannowych *Giraffa camelopardalis* oraz nosorożców białych południowych (*Ceratotherium simum simum*). Zakaz nie dotyczyłby ogrodów zoologicznych oraz uprawnionych (tj. wpisanych do rejestru Ministra na podstawie obecnego art. 63 ustawy) instytucji naukowych. Wobec innych podmiotów miałby jednak charakter bezwzględny, tj. bez możliwości uzyskania odstępstwa. Z uzasadnienia wynika, że celem autorów projektu jest zakazanie wwozu do Polski trofeów myśliwskich z gatunków chronionych, co miałooby stanowić sygnał sprzeciwu Polski wobec prowadzenia na świecie polowań w celu pozyskania trofeów (tzw. *trophy hunting*), a także ograniczyć motywację polskich myśliwych do takich polowań.

Co do zasady, uważamy że zakaz sprowadzania trofeów myśliwskich (czy innych rodzajów okazów) z niektórych gatunków czy podgatunków zwierząt może mieć uzasadnienie merytoryczne – mógłby np. ograniczyć jedną z przyczyn dodatkowej śmiertelności gatunków czy podgatunków zagrożonych. Było to już w przeszłości artykułowane w opiniach Rady – np. w odniesieniu do niedźwiedzi polarnych i kaukaskich, niektórych kotowatych czy nosorożców.

Zwracamy jednak uwagę, że przedstawiony projekt ustawy miałby o wiele szersze skutki – zupełnie oderwane od deklarowanych zamierzeń. W szczególności:

1. Choć uzasadnienie dotyczy wyłącznie polowań dla trofeów na kilka gatunków, projekt obejmuje między innymi wszystkie gatunki zwierząt z ujęte w załączniku A do rozporządzenia 338/97. Jest ich około 700, w tym także np. liczne ślimaki, małże, owady, płazy, gady oraz ptaki i ssaki z gatunków niepodlegających polowaniom dla trofeów.
2. Projekt obejmuje nie tylko okazy martwe (do których należą trofea), ale i żywe. Wyjaśnienie, że to „jest konieczne, aby zminimalizować ryzyko obchodzenia przepisów ustawy poprzez przywóz zwierząt żywych” budzi wątpliwości – ryzyko obchodzenia przepisów ustawy przez przywóz żywych słoni lub lwów w celu przekształcenia ich w „trofea” już na terytorium Polski wydaje się znikome, przede

wszystkim dlatego, że nie realizowałoby istoty „polowania w celu pozyskania trofeów”. W wypadku wielu taksonów byłby także niemożliwy z uwagi na inne przepisy – np. krajowe regulacje dotyczące gatunków niebezpiecznych.

3. Co prawda z zakazu zwolniono ogrody zoologiczne i uprawnione jednostki naukowe, ale zakaz obowiązywałby bezwzględnie – bez możliwości odstępstw – wszystkie inne podmioty. Skutkowałaby to m.in.:
  - a) zakazem sprowadzania zwierząt z niektórych rodzimych, zagrożonych gatunków, do programów reintrodukcji czy wzmacniania polskich populacji, prowadzonych przez podmioty niebędące ogrodami zoologicznymi ani uprawnionymi instytucjami naukowymi – a obecnie takie programy są przez takie podmioty prowadzone (np. w odniesieniu do gatunków z załącznika A do rozporządzenia 338/97 dotyczące rysia euroazjatyckiego, sokoła wędrownego, podgorzałki zwyczajnej, jesiotra zachodniego czy niepyłaka apollo);
  - b) zakazem wjazdu do Polski sokołników z innych krajów z ptakami z wielu gatunków, a także transgranicznej wymiany ptaków między sokołnikami w celach hodowlanych (chodzi nie tylko o ptaki łowcze, ale także np. wykorzystywane do odstraszania innych ptaków – np. na lotniskach);
  - c) zakazem sprowadzania do polski wszelkich zwierząt z gatunków z załącznika A do celów amatorskiego chowu – np. różnych ryb, płazów, gadów, papug, kuraków, blaszkożabi – także takich, które pochodzą z utrzymywanych od wielu pokoleń hodowli (przy czym obejmowałby nie tylko komercyjne sprowadzanie do handlu, ale także np. przywóz prywatnej papugi czy żółwia, posiadanego od dziesięcioleci, przez osobę przeprowadzającą się do Polski).
4. Projekt obejmuje nie tylko trofea myśliwskie, ale także wszelkie inne martwe okazy. Nie wprowadzono także żadnych odstępstw dotyczących daty pochodzenia okazów. Skutkowałaby to m.in.:
  - a) zakazem sprowadzania do Polski do renowacji fortepianów i pianin z klawiaturą z kości słoniowej (jest w Polsce kilka renomowanych firm, które prowadzą taką działalność);
  - b) zakazem wwozu do Polski instrumentów muzycznych – także starych (np. przewożonych przez orkiestrę czy indywidualnego muzyka) zawierających elementy z kości słoniowej;
  - c) zakazem wwozu do Polski – zarówno na stałe jak i np. na czasowe wystawy, wszelkich okazów zabytkowych, w tym muzealnych, zawierających jakiegokolwiek elementy ze zwierząt z gatunków umieszczonych w załączniku A – nie tylko kość słoniową, ale także np. szylkret, fiszbinę, skórę wilka, rysia czy niedźwiedzia, pióra większości europejskich ptaków szponiastych czy sów, skorupę któregoś z europejskich żółwi lądowych;
  - d) zakazem sprowadzania do Polski mienia prywatnego towarzyszącego osobie podróżującej czy przeprowadzającej się, jeśli zawiera jakiegokolwiek elementy z ujętych w przepisie gatunków – niezależnie od daty pozyskania czy charakteru (obejmuje to zarówno wymienione wyżej okazy zabytkowe czy instrumenty muzyczne, jak i elementy ubioru, a także trofea myśliwskie pozyskane lata temu i sprowadzone legalnie do innych krajów przez wejściem w życie tej nowelizacji).

Zwracamy też uwagę, że projekt w obecnym brzmieniu stwarzałby istotne problemy interpretacyjne. W szczególności:

5. Przepis w proponowanym brzmieniu obejmuje zakazem sprowadzania wszystkie „gatunki określone w załączniku A do rozporządzenia CITES”. Nie jest jasne, jak to się ma do regulacji z art. 7 ust. 1 lit. a tego rozporządzenia, w brzmieniu: „Z wyjątkiem przypadków stosowania art. 8 [komercyjny obrót na terenie UE], okazy gatunków wymienionych w załączniku A, które urodziły się i zostały wyhodowane w niewoli lub są sztucznie rozmnożone, traktowane są zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie do okazów gatunków wymienionych w załączniku B”. Możliwa wydaje się interpretacja, że okazy pochodzące z niewoli na tej podstawie nie byłyby uznawane za „określone w załączniku A”. Tymczasem niektóre „trofea myśliwskie” pozyskane są na farmach myśliwskich w Republice Południowej Afryki, gdzie wielu polskich myśliwych „poluje” dla „trofeów” nie tylko na lwy, ale m.in. na pochodzące z hodowli oryksy szablorgie i arabskie (umieszczona w załączniku A) – trofea pochodzące z takich „polowań” nie byłyby wówczas objęte zakazem, co nie wydaje się zgodne z intencją autorów projektu.
6. Nie jest jasne, w jakim znaczeniu należy rozumieć objęte zakazem „wprowadzanie”. W innych artykułach ustawy o ochronie przyrody termin ten występuje w znaczeniu wprowadzania do środowiska przyrodniczego (np. gatunków obcych). W innych aktach prawnych używa się go w znaczeniu wprowadzania na rynek (do obrotu). Jeśli użyto go jako synonimu używanego w innych zakazach z ustawy o ochronie przyrody pojęcia „wwozu do kraju” (co byłoby sprzeczne z zasadami techniki prawodawczej) – czy obejmuje to także tranzyt?
7. Nie podano, w jakim ujęciu systematycznym należy rozumieć wymienione gatunki z załącznika B do rozporządzenia 338/97. Nie zastrzeżono, że chodzi o ujęcie przyjmowane aktualnie przez CITES. Oznacza to, że np. w wypadku żyrafy przepis dotyczy jednoznacznie żyrafy sawannowej, ale wątpliwe jest, czy można by go było skutecznie egzekwować w stosunku do pozostałych gatunków żyraf – masajskiej, południowej czy siatkowanej. Powszechnie uznaje się je za odrębne gatunki, ale w wypadku CITES ich osobne ujęcie jest dopiero dyskutowane przez Komitet ds. Zwierząt.
8. Uwzględniono kilka gatunków z załącznika B, będących przedmiotem „polowań w celu pozyskania trofeów”, ale nie wyjaśniono szczegółowych podstaw tej kwalifikacji. Wydaje się, że co najmniej kilka innych gatunków spełniałoby w podobnym stopniu zasugerowane w uzasadnieniu kryteria – np. niedźwiedź polarny czy kaukaski podgatunek niedźwiedzia brunatnego *Ursus arctos meridionalis*.

W konsekwencji, **nie podważając słusznosci intencji stojących za tym projektem, Komisja opiniuje go negatywnie, ze względu na wadliwą konstrukcję legislacyjną oraz zakres przedmiotowy.**

Sugerujemy, że deklarowane cele należałoby osiągnąć w inny sposób. Do ustawy należy wprowadzić delegację dla ministra właściwego ds. środowiska do fakultatywnego wprowadzania w drodze rozporządzenia zakazów wprowadzania na teren RP, posiadania oraz obrotu niektórymi rodzajami okazów roślin, grzybów i zwierząt z gatunków innych niż

objęte krajową ochroną gatunkową oraz IGO stwarzające zagrożenie dla Polski lub UE. Samą listę gatunków, rodzajów okazów i celów importu podlegających takim zakazom, a także wyjątków od nich, należałoby określać w rozporządzeniu a nie w ustawie, by dać możliwość bardziej elastycznej reakcji na nową wiedzę dotyczącą zagrożenia gatunków, na nowe trendy w zakresie pozyskiwania okazów do celów komercyjnych czy polowań dla trofeów itp. Sugerujemy, by przepisy dawały możliwość stosowania, np. w drodze decyzji Ministra, indywidualnych odstępstw od zakazów, jeśli dana czynność nie stoi w sprzeczności z celami regulacji (np. na sprowadzanie okazów muzealnych). Delegacja powinna wskazywać przesłanki do ujęcia okazów na liście (ochrona gatunków, dobrostan zwierząt, ryzyko zoonotyczne) oraz wprowadzać obowiązek opiniowania takiego rozporządzenia i jego zmian przez PROP (zawsze), Komisję ds. CITES (w wypadku gatunków z rozp. 338/97) oraz ministra właściwego ds. zdrowia (w wypadku przesłanek dot. zdrowia). Konieczne jest także wprowadzenie sankcji karnych za łamanie takich zakazów. Można dodatkowo zapisać, że zezwolenia czy świadectwa wydawane na podstawie art. 4, 5, 8 czy 9 rozporządzenia 338/97 nie mogą stać w sprzeczności z ograniczeniami wynikającymi z tego rozporządzenia. Wprowadzenie takiej możliwości – jako środka ochrony idącego dalej niż obowiązki wynikające z prawa UE – jest uprawnione w świetle: art. 193 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, art. XIV Konwencji o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem (CITES) oraz pkt 3 z preambuły do rozporządzenia 338/97.

Przewodniczący Komisji
Paweł Pawlaczyk

Paweł
Tomasz
Pawlaczyk

Elektronicznie podpisany przez
Paweł Tomasz Pawlaczyk
Data: 2025.12.31 17:26:58 +01'00'

Otrzymują:

- Kancelaria Sejmu
- Pani Paulina Hennig-Kloska, Minister Klimatu i Środowiska